

Ebenezer Erskine

De afkerige gekenschetst, of het kwaad en gevaar van afvalligheid beschreven

Johannes 6 vs 66 - Van toen af gingen velen Zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem.

In het begin van dit hoofdstuk werkt onze Heere een merkwaardig wonder. Hij voedt vijf duizend mensen met vijf broden en twee visjes, en er blijven twaalf korven met brokken over. De schare is zo ingenomen met dit wonderdadig onthaal, dat zij Hem beslist tot koning wilden uitroepen. Doch onze nederige Koning van Sion zocht geen wereldse grootheid, want Zijn koninkrijk was niet van deze wereld. Daarom onttrok Hij Zich en ging over de zee naar Kapernaüm. Velen van de menigte, die Hij spijzigde, volgden Hem daarheen. Onze gezegende Heere neemt daar de gelegenheid waar, een zeer hemelse en geestelijke preek te prediken, waarin Hij de noodzakelijkheid voorstelde om door het geloof in Hem het eeuwige leven te verkrijgen, Hem te eten en met Hem gevoed te worden. Deze vleselijke hoorders ergeren zich aan de geestelijkheid van Zijn leer, die zij als onverantwoordelijke dwaasheid en onzin beschouwden. Daarop beginnen zij van Hem weg te lopen, zoals de Evangelist hier in de woorden van mijn tekst aanmerkt: "Van toen af gingen velen van Zijn discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem."

In deze woorden kunnen wij aanmerken:

1. Een afvallen, of een teruggaan van Christus.
2. De tijd wanneer dit geschiedde, namelijk, van toen af, of, nadat Hij de voorafgaande preek uitsprak.
3. De oorzaak, die, stilzwijgend in de tijd wordt te kennen gegeven, namelijk, de geestelijkheid van Zijn leer.
4. De personen, die zich aan deze afval schuldig maakten, namelijk, erkende discipelen, en dat niet een paar, maar velen van hen.
5. Het slot en de onherstelbare natuur van hun afvalligheid; zij wandelden niet meer met Hem.

De woorden zijn duidelijk en helder, en vereisen daarom geen kritische uitlegging. De volgende aanmerking is hieruit als vanzelf af te leiden, namelijk:

Leer. Dat er sommige tijden zijn, waarin velen van hen, die voorgeven discipelen van Christus te zijn, van Hem afvallen, en dat finaal en onherstelbaar. "Van toen af gingen velen van Zijn discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem."

In het verhandelen van deze leer, zal ik de orde van de woorden nagaan, en een weinig spreken over

- I. Deze afvalligheid, of het afvallen van Christus.
- II. De oorzaken daarvan onderzoeken.
- III. Onderzoeken in welke tijden deze afvalligheid zich voordoet.
- IV. De personen die zich daaraan schuldig maken, namelijk, de discipelen.
- V. Enkele kentekenen opnoemen van hen, die geheel afvallen en niet meer met Hem wandelen.
- VI. Het geheel toepassen.

- I. Ik zal een weinig spreken over deze afvalligheid, of dit afvallen van Christus. Hier zal ik
- (1.) Enige Schriftuurlijke benamingen daarvan noemen.
 - (2.) De verschillende soorten en trappen daarvan aanwijzen.
 - (3.) Enige bestanddelen daarvan behandelen.
 - (4.) Enige dingen melden, die er mee gepaard gaan.

Ten eerste. Ik zal u enige Schriftuurlijke namen aanwijzen, waarmee het genoemd wordt. Soms wordt het een achteromzien genoemd: (Lukas 9:62) "Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot her koninkrijk Gods." Mijn vrienden, u hebt beleden, dat u uw aangezichten hemelwaarts gewend hebt; O wacht u, dat u niet weer naar oude minnaars omziet: "Gedenkt aan de vrouw van Lot;" past op, dat God u niet tot gedenktekens van Zijn wraak stelt. Soms wordt het een achterwaarts keren genoemd: (Klaagl. 1:8) "Jeruzalem zucht, en zij is achterwaarts gekeerd." De weg naar de hemel laat geen terugtrekken toe; u moet steeds vooruit, welke tegenstand u ook op uw weg ontmoet. Soms wordt het een zich onttrekken genoemd: (Hebr. 10:38) "Zo iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft aan hem geen behagen." Het wordt bovendien een afkeren genoemd, te kennen gevend, dat de mensen die niet goed toegerust zijn in de godsdienst, op glibberige grond staan: (Hos. 40:7) "Want Mijn volk blijft hangen aan de afkering van Mij." Verder wordt het een achterwaarts vallen genoemd: (Jes. 28:13) "Zo zal hun het Woord des Heeren zijn gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig; opdat zij heengaan, en achterwaarts vallen, en verbreken, en verstrikt en gevangen worden;" en u weet dat achterover vallen uiterst gevaarlijk is. Tenslotte, om niet meer te noemen, het wordt een omkeren genoemd. Van Israël wordt gezegd, dat "zij omgekeerd zijn als een bedrieglijke boog;" dat het voornemen van de boogschutter verijdelt, doordat hij bezijden het doel schiet. Zij, "die zich neigen tot hun kromme wegen, " welke aanspraak zij ook maken op de godsdienst, missen het doel daarvan, namelijk "het wit en de prijs van de roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus"; en "de Heere zal hen wegdoen, " en hun deel zal zijn, "met de werkers der ongerechtigheid."

Ten tweede. Ik zal de verschillende soorten en trappen van dit afvallen van Christus aanwijzen. Om de onderscheidingen niet te vermenigvuldigen, welke meer bijdragen om de hoorders te verwarren dan op te bouwen, zal ik slechts deze volgende twee of drie melden.

1. Afvalligheid van Christus is soms meer gezamenlijk en algemeen, zodat een Kerk en een volk daarin samengaan. Zo wordt Efeze beschuldigd, dat zij haar eerste liefde heeft verlaten. Het ganse Israëlitische volk maakte zich schuldig aan afvalligheid, doordat het de afgodische kalveren aanbad, die Jerobeam te Dan en te Bethel had opgericht; dit was zo algemeen, dat de Profeet Elia meende, dat hij alleen was overgebleven: de Heere verzekerde hem echter, dat er nog zeven duizend in Israël waren, die hun knieën niet voor Baäl hadden gebogen. Soms is zij meer bijzonder en persoonlijk, wanneer een op zichzelf staand genootschap, een familie, of een mens alleen, van Christus en zijn wegen begint af te wijken, en af te vallen, waarvan wij hierna voorbeelden zullen noemen.

2. Soms is zij meer openbaar en openlijk in tegenstelling met de voorgaande, wanneer men zelfs de belijdenis van de godsdienst loslaat en laat varen, welke men zich eens aanmatigde, en openlijk goddeloos en snood wordt, en zijn zonden de vrije loop laat. Of zij is meer verborgen, wanneer, hoewel de belijdenis van de godsdienst nog steeds wordt vastgehouden, de kracht van de godzaligheid toch geheel verlaten is, en het hart een nauwe verbintenis met de zonde onderhoudt, en men een verborgen goddeloos leven leidt, dat onbestaanbaar is met de regels van de christelijke godsdienst.

3. Er is een totaal, zowel als een gedeeltelijk afvallen van Christus. Een totale of algehele afval is die van de goddelozen en verworpenen, die wanneer zij vallen, als lood, of als een steen zijn, die in een diep water valt, en nooit weer bovenkomt; zoals van Farao en zijn heir staat: "Zij zonken onder als lood in geweldige wateren;" zij lijdten volkomen schipbreuk van het geloof en een goed geweten. Aan een gedeeltelijke afvalligheid zijn zelfs de vromen nog onderhevig. Ik zou die een tijdelijke kunnen noemen; want zij kunnen gedurende een aanmerkelijke tijd verlaten worden, zodat zij vele jammerlijke stappen doen van afvalligheid van Christus en Zijn wegen. Dit blijkt duidelijk uit de voorbeelden van David, Petrus, Abraham, en vele anderen. Doch wanneer zij vallen, zijn zij als hout of kurk, dat in het water valt; hoewel zij in het eerst zinken, toch rijzen zij spoedig weer op door geloof en bekering, die de hervorming van hun leven beïnvloeden, en in de voortzetting van het goddelijk voornemen van de genade tot hun zaligheid door de Heilige Geest in hen worden werkzaam gemaakt, volgens Psalm 37:24: "Als hij valt zo wordt hij niet weggeworpen; want de Heere ondersteunt zijn hand." De afvalligheid waarvan hier in de tekst wordt gesproken schijnt de eerste soort van elke afdeling te zijn geweest. Zij was algemeen, want er was, zoals wij in het begin van het hoofdstuk lezen, een grote schare; zij was openbaar en openlijk, want zij versmaadden Christus voor het oog van de zon; en zij was totaal en algeheel, want zij wandelden niet meer met Hem, zij zagen niet meer naar Christus om.

Ten derde. Ik zal enige bestanddelen behandelen van de afvalligheid waarvan hier gesproken wordt. Het blijkt, dat daarin de volgende dingen waren.

1. Een onbevredigdheid met Christus en een minachten beide van Hem en van Zijn weg, want zij zeiden: (vers 42) "Is deze niet Jezus, de Zoon van Jozef, Wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt Deze dan, Ik ben uit de hemel nedergedaald?"
2. Een murmureren en morren tegen de geestelijkheid van Zijn leer, uit een ingewortelde vijandschap en vooroordeel daartegen: (vers 41) "Zij murmureerden over Hem, omdat Hij gezegd had. Ik ben het Brood, Dat uit de hemel nedergedaald is, " en wederom: (vers 60) "Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?"
3. Een uitdrukkelijk betwisten en bespreken van zijn leer, als strijdig met de rede. Zij stelden hun rede tot het richtsnoer van de openbaring, en wilden niets aannemen, dat zij niet konden begrijpen; want (vers 52) "zij streden, " of twistten, "onder elkaar, zeggende: Hoe kan Deze ons Zijn vlees te eten geven?"
4. Een formeel verwerpen van Christus en een wederkeren tot hun oude weg en levenswijze, waardoor hun het laatste erger wordt dan het eerste; want, zoals de tekst zegt: "zij gingen terug en wandelden niet meer met Hem."

Ten vierde. Ik zal nu enige dingen melden, die met het afvallen van Christus gepaard gaan.

1. Het gaat gewoonlijk gepaard met een hinken en weifelen tussen de zonde en de plicht, zoals geheel Israël deed tussen God en Baäl: "Hoelang (zei Elia tot hen) hinkt gij op twee gedachten? Zo de Heere God is, volgt Hem na; en zo het Baäl is, volgt hem na." Wanneer de mensen beginnen te weifelen, kunnen zij niet lang blijven staan, want "een dubbelhartig man is ongestadig in al zijn wegen." Het hart is verdeeld; daarom zullen zij schuldig bevonden worden.

2. Het gaat gewoonlijk gepaard met een soort van huurlingengeest. Gelijk toch wereldlijk en tijdelijk belang de bron van al hun godsdienst is, zo is het ook de bron van hun afwijking en hun afvallen van de godsdienst, zoals duidelijk blijkt uit hetgeen de Heere van Zijn vermeende discipelen zegt: "gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt, en verzadigd zijt." Waar deze huurlingengeest de overhand heeft zal men het met Christus en de godsdienst houden, zolang het met hun eigenliefde en baatzuchtige belangen kan bestaan, doch niet langer. Christus, het geweten, de godsdienst en alle dingen, moeten zich tenslotte daaraan onderwerpen.
3. Het gaat gepaard met een op de hoogste spits drijven van de Christelijke vrijheid, en een spelen met de schijn van kwaad. O, zegt zo iemand waartoe dient al die onnodige stiptheid en muggezifterij? Ik kan mij zover wagen, en toch vrede met God houden en een goed geweten bewaren. Evenals Eva, die meende, dat zij, zonder enig gevaar te lopen van toe te geven, met de verzoeking kon spelen; of als Simson, die meende, dat hij met Delila kon dartelen, en toch vrede met God houden. O vrienden, het is gevaarlijk te: dicht te komen bij de palen, die God gesteld heeft; want het is, zoals zeker iemand zegt, die zover wil gaan als hij mag, zal, wanneer de gelegenheid gunstig is, verder gaan dan hij behoort te gaan.
4. Het gaat gepaard met een afsnauwen van de bestraffingen. Zij kunnen niet verdragen, dat hun wonden opengereten en de boosheid van hun wegen ontdekt worden. Al prediken de leraars nog zo'n gezonde leer, toch. zijn zij dadelijk, als zij maar enigszins wijzen naar de streek waar hun afwijkingen liggen, als de wilde dieren in een net, vol woede en verontwaardiging. Hiervan wordt zelfs in Gods volk maar al te veel gevonden wanneer zij in een gedeeltelijke afvalligheid betrokken zijn. Asa was zo vertoornd over de bestraffing van de profeet, dat hij hem in de gevangenis wierp, omdat hij hem zeide, dat hij van zijn vorig vertrouwen op God was uitgevallen, toen de legerscharen van de Moren tegen hem optrokken. En de Galaten beschouwden Paulus als hun vijand, omdat hij hun de waarheid zeide.
5. Met een aantasten van de goede naam van degenen, die standhouden, of op enigerlei wijze getuigen tegen hun afvalligheden. Als zij kunnen bemerken, dat zulken maar de geringste misstap doen, dan kan men er zeker van zijn, dat zij het zoveel hun mogelijk is aan de wereld zullen verkondigen en bekendmaken, en het in de zwartst denkbare kleuren zullen voorstellen. Het is een zeer juiste en ware opmerking, dat afwijkers gewoonlijk lasteraars zijn. Zij kunnen het niet uitstaan, wanneer zij iemand zien, die hen in heiligheid en tederheid overtreft; daarom liggen zij op de loer, om de goede naam aan te tasten van hen, die niet in alles met hen kunnen meedoen. Dit deed David bidden: "Verlos mij van al mijn overtredingen, en stel mij niet tot een smaad des dwazen. Dat zij zich over mij niet verblijden! Wanneer mijn voet zou wankelen, zo zouden zij zich tegen mij groot maken."
6. Verdeeldheid is gewoonlijk de vrucht van afval, en gaat daarmee gepaard. Indien wij alle verdeeldheden, waardoor de gemeente Gods vanaf de eerste eeuwen van het Christendom gescheurd zijn, tot in haar bron wilden naspeuren, zouden wij zien, dat zij steeds ontstaan zijn uit de bittere fontein van afvalligheid. Wat anders dan de afval van sommigen in de gemeente van Korinthe deed die verdeeldheid ontstaan, waarover de apostel klaagt in 1 Kor. 1? Wat anders dan de afval van de Roomse kerk heeft zo'n wijde breuk doen ontstaan tussen Protestanten en Roomsers? Wel is waar, dat elke partij en groep luid de vrede hebben aanprezen en tegen verdeeldheid hebben uitgeroepen; gelijk de Roomsers tot op deze dag nog luid roepen, dat wij scheuring maken in de kerk van Christus; doch niet wij, maar zij maken de scheuring door hun afval. Wij moeten met niemand in een zondige weg zeggen: een verbintenis; of de vrede kopen ten koste van de waarheid en heiligheid. Dit was het gevoelen van de oude Jacob op zijn sterfbed: (Gen. 49:5, 6) "Simeon en Levi zijn gebroeders; hun handelingen zijn werktuigen van geweld. Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad, mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering." Ik zou nog vele andere dingen kunnen

noemen, die met afvalligheid gepaard gaan, maar ik zal niet langer daarbij stilstaan. Ik ga voort tot

II. Het tweede punt, hetwelk was, dat wij de oorzaken van deze afvalligheid een weinig zullen onderzoeken.

1. De hoofdoorzaak van, of liever, de aanleiding tot de hier vermelde afval, was, dat de leer van Christus niet strookte met de zinnelijke en vleselijke neigingen van deze voorgewende discipelen, in onze tekst vermeld. Zijn leer beviel hun niet en beantwoordde niet aan hun verwachtingen; daarom gingen zij terug en wandelden niet meer met Hem. Evenals er velen onder ons zijn, die, wanneer de leraars niet naar hun smaak prediken, als zij vrijmoedig en getrouw zijn, en tegen de afvalligheid prediken waaraan zij schuldig zijn, of hun de rug toekeren, of tegen hen uitvaren, dat zij oproermakers, ophitsers, stokebranden, en wat niet al, zijn. Doch de leraars behoeven daarom niet ontmoedigd te worden, want de apostelen van onze Heere werden op dezelfde wijze bestempeld: "Dezen, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen." Ik vrees, dat er velen onder ons zijn, die als zij hun hart vrij uitspraken, het met dat volk zouden houden: (Jes. 30:10) "Die daar zeggen tot de zieners, ziet niet; en tot de schouwers, schouwt ons niet wat recht is, spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen." Maar vrienden, het behoeft ons niet te verwonderen als wij de mensen over de klare uitspraken van Gods Woord zien struikelen, aangezien Christus gezet is tot een val en opstanding van velen in Israël.

2. De liefde tot wereldse rijkdommen is ook een voorname oorzaak van afval, zoals duidelijk is uit de woorden van de apostel (1 Tim. 6:10) "Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende, zijn afgedwaald van het geloof en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken." Waar de liefde tot de wereld de hoogste plaats in het hart heeft, kan de liefde tot God niet sterk zijn; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem, " en waar de liefde Gods niet is, kan zo iemand onmogelijk staande blijven.

3. De liefde tot werelds gemak is een andere grote oorzaak van afvalligheid van Christus, voornamelijk in een tijd van vervolging om het Evangelie. Dan toch zal men zeggen, wat Petrus tot Christus zeide, toen hij Hem afraadde van op te gaan naar Jeruzalem: Meester, ontzie Uzelf, zie er heelhuids af te komen. Doch laat ons gedenken wat Christus in dit geval zegt: (Matth, 16:25) "Wie zijn leven zal willen behouden die zal het verliezen; maar zo wie zijn leven verliezen zal om Mijnentwil, die zal het vinden."

4. Mensenvrees is ook een oorzaak van afvalligheid. Salomo zegt: "De siddering van de mens legt een strik", voornamelijk de vrees van de groten te ergeren en te mishagen, van wie wij in zekere zin afhankelijk zijn. Doch laat ons, als een tegengif daartegen, de toorn van de mens vergelijken met de toorn van de eeuwige God. Zullen wij het wagen tegen de dikke hoogverheven schilden van de Almachtige aan te lopen, om het ongenoegen te vermijden van een worm, gelijk wij zijn? (Jes. 51:12) "Wie zijt gij, dat gij vreest voor de mens, die sterven zal? En voor eens mensen kind, dat hooi worden zal? En vergeet de Heere, Die u gemaakt heeft, Die de hemelen heeft uitgebreid, en de aarde gegrond heeft?" Tot hetzelfde doeleinde dient ook die waarschuwing, die ons door onze gezegende Heere wordt gegeven: "Vreest u niet voor degenen, die het lichaam doden en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veel meer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel."

5. Een slecht voorbeeld heeft hierop ook een noodlottige invloed, en wel voornamelijk het voorbeeld van mensen van invloed en gezag, zoals predikanten en overheidspersonen. U vindt een woord dienaangaande in Hos. 5:1: "Hooft dit, gij priesters, en merkt op, gij huis Israël, en

neemt ter ore, gij huis des konings; want ulieden gaat dit oordeel aan; omdat gij een strik zijt geworden te Mizpa, en een uitgespannen net op Thabor." Wanneer wij iemand zeer hoogachten zijn wij zeer geneigd Zijn voorbeeld na te volgen. Zo werden (Gal. 2:13) Barnabas en velen van de bekeerde Joden te Antiochië afgetrokken door de veinzing van Petrus, die zij als een pilaar beschouwden; waarom Paulus hem in het aangezicht wederstond. Laat ons altijd gedenken, dat wij geen navolgers van mensen moeten zijn, dan alleen in zoverre zij navolgers van Christus zijn.

6. De verraderlijkheid en de bedrieglijkheid van het hart met zijn natuurlijke aanleg en neiging tot de zonde: "Arglistig is het hart meer dan enig ding, ja dodelijk is het; wie zal het kennen? Dat merkteken, dat Israël gegeven wordt, is ten eerste op ons toepasselijk: (Hos. 11:7) "Zij blijven hangen aan de afkering van Mij." Er is in het hart van de mens niet alleen een gemakkelijheid en toegevendheid om te zondigen, maar ook een natuurlijke neiging en geneigdheid. Zodat het niet zonder voldoende grond is, dat Salomo zegt: (Spr. 28:26) "Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot." Laat ons daarom letten op die waarschuwing van de apostel: (Hebr. 3:12) "Ziet toe, broeders, dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos en ongelovig hart, om af te wijken van de levende God." Indien de tijd het toeliet zou ik vele andere oorzaken kunnen noemen, zoals, volstreekte en rechtstreekse geveinsdheid in hun handeling met God. Indien het hart niet recht is met God, kan men nooit Zijn verbond houden. Zo ook, zelfvertrouwen, wanneer de mens op Zijn verstand steunt, en op zijn eigen kracht vertrouwt, zoals Petrus: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden." Deze besluiten, die op eigen kracht gegrond zijn, zullen gelijk Jona's wonderboom verwelken en vergaan, zodra de wind van de verzoeking er op blaast. Wij moeten niet vertrouwen op enige geschapen genade, die in ons is, maar alleen op de genade, die in Christus Jezus is: "Wordt krachtig in de Heere, en in de sterkte Zijner macht." Nog eens, wanneer mensen vrijwillig hun wacht afdanken, of in hun waakzaamheid verslappen, dan maken zij zich een gemakkelijke prooi voor de duivel. Daarom, "zijt nuchteren en waakt, want uw tegenpartij de duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden." En, om het hierbij te laten, wanneer men geen vast fundament legt. Hij, die bouwt, moet de kosten overrekenen. Zij, die geen wortel van krachtige genade in zich hebben, zullen in de tijd van de verzoeking afvallen. Wij gaan nu over tot

III. Ons derde punt, en onderzoeken in welke tijden deze afvalligheid het meest voorkomt. De woorden geven ook grond voor dit onderzoek: "Van toen at gingen velen van Zijn discipelen terug." Let, onder vele andere, op de volgende:

1. Afvalligheden kunnen voorkomen nadat God, in Zijn voorzienigheid zeer kennelijk en opmerkelijk aan een volk verschenen is. Christus was, in het begin van dit hoofdstuk, op een zeer kennelijke, ja, wonderlijke wijze aan deze mensen verschenen, door hen in een woeste plaats te spijzigen; en toch gingen zij, een of twee dagen daarna, terug en wandelden niet meer met Hem. Dit was de zonde van Israël. God verlostte hen op een wonderlijke wijze uit de Egyptische dienstbaarheid, hun vijanden plagende, en de Rode Zee voor hen klievende: en toch vergaten zij spoedig zij de krachtige daden en keerden zich van de rechte weg af. Helaas! Verzwaart dit niet de afval waaraan wij in dit land schuldig zijn, dat wij ons van God hebben afgekeerd, nadat Hij vele verbazende en wonderlijke verlossingen voor ons heeft gewerkt?

2. Afvalligheden kunnen voorkomen temidden van de helderste openbaring van het Evangelie, wanneer het licht van het Evangelie met de grootste helderheid onder een volk schijnt. Dit volk hier had Christus Zelf horen prediken, Die sprak zoals nooit een mens heeft gesproken; en toch keerden zij Hem terstond, nadat zij Hem gehoord hadden de rug toe. Dit verzwaart ook onze afvalligheden en overvloedige zonden, dat zij gedaan worden onder het helderste zonnelicht van

de evangelieopenbaring: "Indien ik niet gekomen was, en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde."

3. Na zeer plechtige belijdenissen van liefde en vriendschap tot Christus. Dit volk hier beleed zo'n welwillendheid tot Christus, dat zij Hem wel koning wilden maken; zij waren zo ingenomen, dat zij Hem volgden naar de andere zijde van de zee; en toch, helaas! zij "gingen terug en wandelden niet meer met Hem." Zo ook Israël beleed schijnbaar, dat zij alles wat de Heere hun God hun gebod zouden waarnemen en doen, doch zij zijn "schielijk omgekeerd als een bedrieglijke boog." Mijn vrienden, u hebt voor mensen en engelen beleden, dat u met Christus bevriend bent, door het gebruiken van tekenen van Zijn lichaam en bloed; o draagt zorg, dat u niet in de praktijk bevonden wordt uw sacramentele verbintenissen te herroepen door een koers van afvalligheid in te gaan. Helaas! Dateert niet de afvalligheid van vele belijders, van de tijd, dat zij aan een avondmaalstafel aanzaten? Zij gaan weg, nadat zij de bete genomen hebben, met meer van de hel en de duivel in zich dan tevoren.

4. Na enige aanmerkelijke gewone verlichting en schijnbare bevindingen in de godsdienst (Hebr. 6). Het was een grote verzwaring van Salomo's zonde, dat hij afweek nadat de Heere hem verscheidene malen verschenen was.

5. De tijd van wereldse voorspoed. (Deut. 32:15) "Als nu Jeschurun vet werd zo sloeg hij achteruit." (Hos. 13:6) "Daarna zijn zij, nadat hunlied weide was, zat geworden; als zij zat zijn geworden heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij vergeten."

6. Een tijd van beproeving en vervolging om der gerechtigheidswil, wanneer vijanden inbreuk maken op de rechten en voorrechten van de gemeente van Christus, Zijn heiligdom in het vuur zetten, en de woning van Zijn Naam ontheiligen. Dit is een tijd waarin de Heere een bijzonder getuigenis voor Hem eist van degenen, die Hem belijden, en toch vallen juist dan velen af, en drijven met de stroom mee. De hoorders als steenachtige grond worden, als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, terstond geërgerd. Wormstekig fruit valt gewoonlijk in een storm af; de wind drijft gewoonlijk het kaf weg.

Afvalligheid kan voorkomen onder een volk, zelfs wanneer er een overblijfsel staande blijft, en zijn oprechtheid handhaaft, zoals u hier ziet. Wanneer de schare Christus de rug toekeert, zegt Hij tot Zijn discipelen: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Waarop zij antwoorden: "Heere, tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." (Openb. 3:4) "Gij hebt enige weinige namen ook te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben."

IV. Ons vierde punt is, dat wij zullen *onderzoeken wie het zijn, die van Christus afvallen*. Hier staat geschreven, dat het discipelen waren, dat beleden zij te zijn. Zij beweerden, dat zij discipelen waren, en waren zeer ver met Christus gegaan, waardoor zij die naam verkregen hadden.

1. Zij waren bij Christus naar school gegaan, en hadden menige aangename les van Hem gehad; doch, hoewel zij vele dingen hoorden, zij deden ze niet.
2. Zij waren discipelen, want zij erkenden Hem als hun Meester en Heere: (vers 25) "En als zij Hem gevonden hadden over de zee, zeiden zij tot Hem: Rabbi, wanneer zijt Gij hier gekomen? en (vers 34) "Heere, geef ons altijd dit brood." Van dezelfde soort zijn zij, die zeiden: (Matth. 7:22) "Heere, Heere; hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan?"
3. Zij waren een groep mensen, die gedurende een poosje Hem hartstochtelijk aanhingen; want zij volgden Christus niet alleen over de zee, maar zij hadden ogenschijnlijk zeer sterke begeerten naar Christus en het brood des levens. "Heere, " zeggen zij, "geef ons altijd dit

brood." Doch hoewel zij met hun mond veel liefde voorwendden, nochtans ging hun hart hun gierigheid na.

4. Zij worden discipelen genaamd, want zij voegden zich bij de ware en wezenlijke discipelen van Christus, en volgden Christus met hen gedurende een lange tijd; doch nochtans keerden zij hun tenslotte de rug toe.
5. Zij varen oog- en oorgetuigen geweest van de leer en de wonderen van Christus, en toch niettegenstaande dit alles, gingen zij terug en wandelden niet meer met Hem. Zo ziet u waarom zij discipelen konden genaamd worden.

Aangezien nu de tekst zegt, dat er velen waren, kunnen wij daaruit de volgende opmerkingen maken:

- (1.) Dat Christus, in een tijd van ziften en wannen, onder de menigte van belijders gewoonlijk slechts weinigen heeft, die Hem blijven volgen. Slechts een handjevol bleef bij Christus, de grootste menigte verliet Hem. De hoop koren is maat klein, wanneer het stro en kaf ervan gescheiden zijn. De kudde van Christus is maar een klein kuddeke; velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren." De poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die dezelve vinden."
- (2.) Gelijk Christus er maar weinigen heeft, die het met Hem houden, zo dansen de meeste belijders gewoonlijk naar de duivel zijn pijpen, en kiezen de zijde van de tijd. Velen van hen gingen terug, alleen de twaalf bleven achter: "Wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan."
- (3.) Afval van Christus is van een zeer verspreidende en besmettelijke natuur, een weinig van deze zuurdesem zal spoedig het gehele deeg zuur maken; evenals een besmette lucht in zeer korte tijd een gehele streek of koninkrijk door vliegt. Onder de vele duizenden in Israël hadden slechts zeventuizend de knieën niet voor Baäl gebogen. Er waren slechts weinige namen te Sardis, die hun klederen niet bevekt hadden. Hieruit volgt.
- (4.) Dat de weg, die de grote hoop volgt altijd te verdenken is. U moet nooit denken, dat u daarom veilig gaat, omdat u met velen gaat; want wij moeten de menigte niet volgen in een kwade zaak, aangezien de weg, die de grote hoop volgt, gewoonlijk een weg is, die God verfoeit.
- (5.) De volgelingen van Christus behoeven riet ontmoedigd te worden wegens hun gering aantal, want zo is het door alle eeuwen heen geweest. Zo was het in het eerst, en zo zal het zijn tot aan het einde van de wereld: "Doch de Zoon des mensen, als Hij komt, al Hij ook geloof vinden op de aarde?" Daarom, al zoudt u als een roerdomp in de woestijn, en als een steenuil in de wildernis zitten; al zoudt u een snarenspeel worden van degenen, die sterke drank drinken, en al zoudt u tot tekenen en wonderen in Israël zijn wegens de zonderlingheid van uw weg; laat dit u niet ontmoedigen want het is veel beter alleen naar de hemel te gaan dan in een groot gezelschap naar de hel.

Vraagt u nu, waarom de Heere toelaat, dat er onder de discipelen die Hem belijden zijn, die van Hem afvallen? Dan antwoord ik kort:

1. Omdat God wild dat er onderscheid wordt gemaakt tussen het kostelijke en het snode: (1 Kor. 11:19) "Want er moeten ook ketterijen onder u zijn, omdat degenen, die oprecht zijn onder u, openbaar worden." God wil, dat het kaf van het koren, het schuim van het echte goud, gescheiden wordt.
2. Opdat de ware discipelen geprikkeld mogen worden des te vaster te besluiten de Heere achteraan te kleven. "Heere, " zeiden de twaalven, toen zij de menigte zegen weglopen, "tot wien zullen wij heengaan dan tot U?" Wij hebben een woord, dat hier te pas komt: (Job 17:8, 9) "De onschuldige zal zich tegen de huichelaar opmaken;" en dan volgt onmiddellijk daarop: "En de rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, en die rein van handen is zal in

sterkte toenemen." Dit geeft te kennen, dat het afvallen van de huichelaars van de weg des Heeren, het besluit van de ware vromen om daaraan vast te houden opscherpt; want in zo'n tijd, doet God, als het ware, in de legerplaats van Israël het geroep horen: "Wie is aan de zijde des Heeren?" Wij mogen hieraan toevoegen, dat dit afvallen van vermeende discipelen, als een rechtvaardig oordeel, een struikelblok voor anderen is, waardoor zij in de zonde verhard worden. Zo valt een wee beide op hem, die ergernis geeft en op hem, die geërgerd wordt, volgens de woorden van Christus: (Matth. 18:7) "Wee de wereld der ergernissen; want het is noodzakelijk, dat de ergernissen komen; doch wee die mens door wie de ergernis komt."

V. Ons vijfde punt is, dat wij enkele kenmerken zullen opnoemen van hen, die geheel afvallen en niet meer met Christus wandelen. Voordat ik echter verder u, wil ik toestaan, dat ik hier geen besliste kenmerken zal geven van een onherstelbaren toestand. Wie toch kan de oneindige genade en goedertierenheid beperken van Hem, voor Wie geen geval hopeloos is, en Die machtig is volkomen zalig te maken van de zonde en van de uiterste ellende? Wat ik zal doen is dit, dat ik enkele droevige kentekenen zal aanwijzen van een hoogstwaarschijnlijk onherstelbare afvalligheid.

1. Het is een duidelijke blijk van een algehele afval, wanneer mensen van de belijdenis en de praktijk van de godsdienst afvallen, nadat zij eens kennelijke doch gewone verlichtingen van de Geest hebben gehad. Leest daarover Hebr. 6:4-6. "Want het is onmogelijk degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelse gaven gesmaakt hebben, en de Heilige Geest deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede Woord Gods, en de krachten der toekomende eeuw, en afvallig worden, die zeg ik wederom te vernieuwen tot bekering; als welke zichzelf de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken."
2. Het is een slecht teken, wanneer mensen, door de invloed van die gewone verlichting in de kennis van Christus grote vorderingen hebben gemaakt in de weg van de godsdienst, en toch daarna afvallig worden, en in dezelfde modderpoel van goddeloosheid terugvallen, waaruit zij schenen ontkomen te zijn. Een overtuigende schriftplaats hierover is 2. Petrus 2:20, 21. "Want indien zij, nadat zij door de kennis des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus, de besmettingen van de wereld ontvloden zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde van dezelve overwonnen worden, zo is hun het laatste erger geworden dan het eerste. Want het ware hun beter, dat zij de weg van de gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij die gekend hebbende weder afkeren van het heilig gebod, dat hun overgegeven was."
3. Wanneer mensen zich willens en wetens op een zondige weg wagen, nadat zij de kennis van de waarheid hebben ontvangen. Wanneer mensen, voornamelijk na een belijdenis van de godsdienst, zo ver gaan, dat zij met de ware godsvrucht gaan spotten, trachtende de heilige dingen belachelijk voor te stellen, en hen, van wie zij menen, dat zij het oog hemelwaarts gericht hebben, uit hun godsdienst uit te spotten. Dit is een zwart kenmerk van iemand, die geheel van God is overgegeven, aangezien dit een openlijke oorlogsverklaring aan de hemel is: "Nu dan, drijft de spot niet, opdat uw banden niet vaster gemaakt worden."
4. Zij van wie de harten met nijdigheid vervuld zijn tegen het beeld Gods in Zijn volk, die het toonbeeld van heiligheid in Zijn volk verfoeien en daarvan walgen, en zo openlijke vervolgers van Christus in Zijn leden worden, en alles wat denkbaar is aangrijpen, om de Naam van Christus en het Christendom uit de wereld uit te roeien, zoals de vervloekte Juliaan de Afvallige deed.
5. Wanneer de mensen voorspoedig zijn en voorspoed hebben in een weg van de zonde. Zij dorsten naar de zonde, en God geeft hun de begeerte van hun harten. Dit is een teken van algehele en totale afval; want, zegt de Heere: "Die afkerig van hart is, zal van zijn wegen verzadigd worden." Vrienden, misschien denkt u, dat alles in orde is, omdat God u in Zijn

voorzienigheid niet tegenhoudt in uw zondige wegen; doch weest er zeker van, dat er geen droeviger teken van Zijn toorn en wraak kan zijn; want dan schijnt Hij te zeggen: "Zij zijn met de afgoden vergezeld, laat hen varen: die vuil is, dat hij nog vuil worde."

6. Wanneer, na beschuldigingen van het geweten, bestraffingen van het Woord en de Geest wegens de zonde, alles de kop wordt ingedrukt in een diepe stilte, en de bewustheid van de ziel in een diepe sluimering wordt opgesloten, dan blijkt het, dat God zegt wat Hij tot de oude wereld zei: "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens." "Zij hebben Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadsragen. Omdat Ik u gereinigd heb, en gij niet gereinigd zijt, zo zult u van uw onreinheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijn grimmigheid op u zal hebben doen rusten." Wij hebben een droevig voorbeeld van deze aard in Jes. 6. Daar is een volk waaraan, zoals wij in Jes. 5 lezen, de Heere veel arbeid gedaan had. Hij had ze tot Zijn wijngaard verkoren en op een vette heuvel geplant; doch al Zijn arbeid was vergeefs, zij gingen steeds door in een koers van afvalligheid en afval; in plaats van goede druiven brachten zij stinkende druiven voort. Wel, tenslotte geeft God hun een rechterlijke slag van verblindings en verharding, zodat geen bestraffing van Woord, voorzienigheid, of geweten, iets meer op hen vermocht. "Ga heen," zegt de Heere, (vers 10) "maak het hart dezes volks vet, en maak hun oren zwaar, en sluit hun ogen; opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hore, noch met zijn hart versta, noch zich bekere, en Hij het geneze."

Voordat ik tot de toepassing overga zal ik een vraag uit de weg ruimen, die een ernstige ziel zou kunnen stellen, naar aanleiding van wat over het vorige punt is gezegd, namelijk: Waarin, bestaat het onderscheid tussen de gedeeltelijke en tijdelijke afvalligheden van de vrome, en deze totale algehele, en onherstelbare afval van de geveinsden en tijdgelovigen? Hierop antwoord ik:

1. Wanneer de gelovige wordt losgelaten zodat hij ontrouw wordt, of in de een of andere zonde valt, schreeuwt en zucht hij er onder; het drukt hem zwaar, evenals een last, die te zwaar voor hem is om te dragen: "Mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten. Zij kunnen nooit weer genot hebben en voldaan zijn, zolang zij niet weer hersteld zijn. Een voorbeeld hiervan hebben wij in de apostel Petrus, nadat hij was losgelaten om die zondige stap van afvalligheid te doen, dat hij Christus met eden en vervloekingen verloochende. Toen Christus hem slechts aanzag ging hij naar buiten en weende bitterlijk. Wij zien hetzelfde in David. Nadat hij zich had schuldig gemaakt aan doodslag en overspel, in de zaak van Uria en Bathseba, hoe beklagde en beweende hij toen zijn dwaasheid. Wat hen voornamelijk aandoet, is niet zozeer het strafschuldig kwaad, als wel het zedelijk kwaad van hun afvalligheid; zij zijn niet zozeer bedroefd, dat zij lijden, als wel dat door middel van hen God onteerd en de godsdienst verwond is. Wij zien dit in David: (Psalm 51:6) "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, wat kwaad is in Uw ogen."

2. Zij kunnen nooit rust of stilte vinden, zolang niet de schuld en de drek van hun zonde door het bloed en de Geest van de Heere Jezus zijn weggenomen en afgewassen; de hele wereld zal hun gewetens niet tot rust brengen, zolang dit niet verkregen is. O, zegt David, nadat hij die vuile stap gedaan heeft, was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde; ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn, was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. Terwijl de huichelaar, wanneer hij valt, het geraas van zijn geweten bevredigt, of door zijn zonde te vergoelijken, of door zijn plichten te vermenigvuldigen: "Zal de Heere een welgevallen hebben aan duizenden van oliebekken?" Maar hij loopt nooit naar Christus, opdat zijn geweten gereinigd wordt van dode werken.

3. Nadat de gelovige gevallen is stelt hij zich niet tevreden met zich van de zonde tot God te bekeren; maar hij moet enige verlevendigende bekendmaking van Gods gunst en van Zijn verzoend aangezicht hebben, evenals David: (Psalm 51:10) "Doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt." Al zou de hele wereld hem toelachen, dat kan hem niet behagen, zolang de Heere hem geen vriendelijke blik geeft.

4. Wanneer de gelovige valt, brengt zijn val hem er toe het bederf en de verdorvenheid van zijn natuur te bewenen. Hij speurt de stromen na tot aan de fontein, en gaat daar over de bron van de zonde zitten wenen als de oorzaak van al zijn afvalligheid en afwijkingen van God; evenals David deed: (vers 7) "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen;" en hij ziet op tot God om een indruk van vernieuwde genade: (vers 12) "Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest." Terwijl de huichelaars het verlies van hun goede naam meer bewenen dan hun zonde, of de verdorvenheid van hun natuur.

5. Wanneer de gelovigen vallen, komen zij onder nieuwe verbintenissen om door genade nauwer met God te wandelen, en te trachten meer dienstig voor Hem te zijn in hun geslacht dan ooit tevoren. David zegt dan ook: (vers 14, 15) "Geef mij weder de vreugde Uws heils, en de vrijmoedige geest ondersteune mij. Zo zal ik de overtreders Uw wegen leren, en de zondaars zullen zich tot U bekeren."

6. Evenals kinderen, die zich gebrand hebben, het vuur vrezen, zo zijn zij bevreesd, dat zij weer in dezelfde zonde zullen vallen, en daartoe verbinden zij zich bij God, niet in hun eigen, maar alleen in Zijn kracht, er zich voor te wachten. Evenals David: "Uw vrijmoedige Geest ondersteune mij, " en op een andere plaats: "Houd mijn gangen in Uw sporen, opdat mijn voetstappen niet wankelen;" en (Psalm 119:5) "Och dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren!" Nu, uit deze kenmerken van de gedeeltelijke vallen van de vromen, kunt u gemakkelijk het onderscheid zien tussen hen, en de verdoemelijke afvalligheid en de algehele afval van geveinsden en verworpenen.

Ik ga nu over tot de **toepassing** van deze leer.

Het gebruik dat ik daarvan zal maken, zal bestaan in een woord van vermaning.

Is het zo, dat velen, die zich voor discipelen van Christus uitgeven, de een of andere tijd geheel van Hem afvallen? Laat mij dan allen die onder mijn gehoor zijn, doch voornamelijk u, die aan de Avondmaalstafel uw handen voor Hem hebt opgestoken, en beleden hebt, dat u Zijn discipelen bent, door uw handen te leggen op een geslachte Verlosser, vermanen en overreden Christus en Zijn weg vastberaden en standvastig aan te kleven. O laat toch van u niet gezegd worden wat hier van deze discipelen geschreven staat: "Van toen af gingen velen van Zijn discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem."

Om deze vermaning kracht bij te zetten, overweegt, ten eerste, het kwaad van afvalligheid, hetzij voor een deel, of geheel.

1. Het is een terging van de ergste soort. Er zijn voornamelijk twee boosheden in, die noodzakelijk de goddelijke verbolgenheid opwekken, namelijk: verraderij en ondankbaarheid. 1^e Er is verraderij in. Welke man zou het goed opnemen, als zijn vrouw hem zou verlaten en andere minnaars nalopen? Mijn vrienden, u hebt op een plechtige wijze, voor engelen en mensen, God tot uw Man aangenomen; en zal het geen verraderij in de hoogste trap zijn, uw ziel aan de zonde, Zijn grootste vijand, over te geven? Zal God daardoor niet belasterd en gesmaad worden, alsof anderen beter zijn dan Hij? Dit zal hem doen zeggen: "Wat voor onrecht hebben uw vaders aan Mij gevonden, dat zij ver van Mij geweken zijn? En hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden?" "O mijn volk, wat heb Ik u gedaan? en waarmee heb ik

u vermoed?" 2^e Er is ook ondankbaarheid in. Het was een zeer scherp woord, dat Christus tot Zijn discipelen sprak, als Hij zei: "Wilt gijlieden ook niet weggaan? Hij zegt hetzelfde tot een ieder van u: Wilt gij ook niet weggaan, na zulke blijken van Mijn vriendelijkheid, na zulke herhaalde geloften en verbintenissen? Uit dit alles blijkt duidelijk, dat afvalligheid een terging is van de ergste soort.

2. Uw afvalligheid zal de godsdienst een diepe wond toebrengen en een smaad werpen op de goede wegen van God. U hebt Hem als uw Heere en Meester erkend. en voor de wereld verklaard, dat u Zijn dienst als de beste dienst, Zijn loon als het beste loon beschouwt; dat één dag in Zijn voorhoven beter is dan duizend elders. Indien u na dit alles toch afkeert, zal dan de wereld niet besluiten, dat u in Zijn dienst niet hebt gevonden wat u verwachtte? Zo zullen anderen van. de goede wegen des Heeren worden afgeschrikt.

3. U zult het hart van de vromen bedroeven, welken hun hart God niet bedroefd wil hebben. Het is gevaarlijk een van Zijn kleinen te ergeren: "Zo wie een van deze kleinen die in Mij geloven, ergert, het ware hem beter, dat een molensteen aan zijn hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte van de zee.

4. Indien u geheel afvalt en u met een voortdurende afkering afkeert, zal het een voorspel zijn van uw eeuwige verbanning en afscheiding van het aangezicht van God. De ziel van God heeft geen lust in afkerigen, daarom kunnen zij nooit toegang hebben tot Zijn genadige tegenwoordigheid, en moeten dus met het eeuwig verderf gestraft worden.

5. Indien u gelovigen bent, en ten dele afvalt, zult u God een gesel in handen geven om u te kastijden. Indien u hierna zorgeloos wordt in uw wandel, nalatiger in de plicht, minder vurig en minder levendig dan tevoren, dan kunt u er zeker van zijn, dat u niet ongestraft zult uitgaan: "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken. Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen; indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden, zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen."

Ten tweede. Overweegt enige grote voordelen van het standvastig aankleven van Christus, en vastberaden te staan voor Zijn zaak en Zijn belangen.

1. Het zal u veel inwendige vrede en gemoedsrust verschaffen: "Die uw wet beminnen hebben grote vrede." God zegt tot Israëel, dat als zij naar Zijn geboden geluisterd hadden, "zo zou hun vrede geweest zijn als een rivier, en hun gerechtigheid als de golven van de zee."

2. Het zal God verheerlijken en de godsdienst luister bijzetten, en de wereld doen besluiten dat u een goede Meester, dient. Daarom zegt Christus: "Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken."

3. Gelijk afkering bij de nadering van de dood de geest benevelt, zo geeft standvastigheid van het hart in de weg des Heeren, bij de nadering van die onverbiddelijke bode van de Heere der heirscharen, moed en vertrouwen, door Christus. Paulus zegt dan ook: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben."

4. Het loon van de genade is voor de standvastige ziel in Christus verzekerd: (I Kor. 15:58) "Zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren; als die weet, dat uw

arbeid niet ijdel is in de Heere." Gedenkt, dat uw recht op het loon u toekomt uit kracht van uw vereniging met Christus. O hoe heerlijk is dat loon, waarop de standvastige ziel recht heeft door Hem! Er is een koninkrijk aan verbonden: "Gij zijt degenen, die met mij steeds gebleven zijt in Mijn verzoeken. En Ik verordineer u het koninkrijk." (Openb. 3:21) "Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon." Er is een kroon aan verbonden; een kroon des levens: "Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens." Een kroon van heerlijkheid: "En als de overste Herder verschenen zal zijn, zo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen." Een kroon van rechtvaardigheid, die is weggelegd voor allen, die het geloof behouden en Zijn verschijning liefhebben." Een kroon van blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid en blijdschap zullen wij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.

Ik zal met twee of drie raadgevingen sluiten.

1. Draagt zorg, dat het fundament goed gelegd wordt op de eeuwige Rotsteen Jezus Christus; want dit is het Fondament, dat God in Sion gelegd heeft, en niemand kan een ander fundament leggen. U moet door de Geest en het geloof op dit Fondament bevestigd zijn, anders zult u in de dag van de beproeving niet staande kunnen blijven; want als uw wortel rot is zal uw bloem als stof opvaren. Het huis, dat op het zand gebouwd was, viel, toen de waterstromen kwamen, en de winden waaiden, en tegen dat huis aansloegen; maar het huis, dat op deze Steenrots gebouwd wordt, zal de uiterste krachtsinspanning van de poorten der hel kunnen doorstaan.

2. Koestert een eeuwige achterdocht omtrent uw harten; want "die op zijn hart vertrouwt is een zot;" bedenkt, dat het "arglistig is meer dan enig ding, ja dodelijk." Geeft voornamelijk acht op de werkingen en uitspruitsels van de bittere wortel van ongeloof, "waardoor wij afwijken van de levende God" (Hebr. 3:12).

3. Houdt uw oog gericht op de belofte van volhardende genade, voornamelijk die: (Jer. 32:40) "En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vrees in hun harten geven, dat zij niet van Mij afwijken." Indien u door het geloof op deze belofte pleit en daarvan gebruik maakt, is het onmogelijk, dat u zich kunt onttrekken; want het is "onmogelijk, dat God liegen zal." God staat aan beide zijden van het verbond, om zowel Zijn als ons deel daarvan te vervullen; pleit daarom, dat Hij het Zijne in u mag vervullen en dat Hij u in Zijn kracht bewaart door het geloof tot de zaligheid.

4. Houdt uw oog gevestigd op Christus, de gezegende Middelaar des verbonds. Beschouwt Hem als het Magazijn, en als de Fontein waaruit u al uw genade en sterkte moet ontvangen, want "uit Zijn volheid ontvangen wij ook genade voor genade." Ziet op Hem als uw Overste, om al uw krijgen tegen de zonde en de satan te krijgen; want Hij heeft "de overheden en de machten uitgetogen." Indien wij ooit overwinnen, moet het door het bloed en de kracht des Lams zijn. Beschouwt Hem als uw gids, om u door al de duistere en moeilijke wegen van uw pelgrimsreis te geleiden; want "Hij zal de blinden leiden door de weg, die zij niet geweten hebben." Ziet op Hem als uw Voorbeeld; tracht Hem na te volgen in al Zijn onnavolgbare volmaaktheden: loopt uw Christelijke loopbaan. "ziende op Jezus." Gedenkt hoe standvastig en vastberaden Hij was in de uitvoering van het grote werk van de verlossing; Hij stelde Zijn aangezicht als een kesteen tegen al de stormen en hinderpalen, die in Zijn weg lagen; Hij bezweek niet, noch werd Hij ontmoedigd, maar Hij trok voort in Zijn grote kracht, Hij heeft het kruis verdragen en de schande veracht, want op het kruis riep Hij uit: "Het is volbracht." Benaarstigt u dan ook, naar Zijn voorbeeld, uw Christelijke loopbaan, uw koers van gehoorzaamheid te lopen, en dringt aan

tegen alle verzoeken en moeilijkheden in, totdat u uw loop met blijdschap hebt voleindigd, en het wit bereikt tot de prijs van de roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus.

5. Hoedt u voor de eerste beginselen van afvalligheid en afkering; want één misstap baant de weg voor een andere. Afvalligheid is als het rollen van een steen op de rand van een hoge berg; indien hij eenmaal begint te rollen zal hij nooit rusten, totdat hij beneden is. Vrienden, u bent op de berg Gods geweest; als u eenmaal van de heuvel van uw hoge belijdenis en besluiten begint af te rollen, is het één tegen honderd, als u niet in de diepten van de hel terechtkomt.

6. Eindelijk, tracht wel ervaren te worden in het ontmaskeren van de verborgenheid van de ongerechtigheid, en in het ontdekken van de list en sluwheid van de verzoeker, en uzelf goed te voorzien van gepaste tegengiften tegen elke aanval van de vijand. Bijvoorbeeld, als hij u vertelt, dat de zonde lieflijk is, vraagt hem dan of de knagingen van de worm van het geweten ook aangenaam zijn, en of één dag in het huls Gods niet beter is dan duizend in de tenten van de zonde. Als hij u zegt, dat niemand het ziet, vraagt hem dan of hij het oog kan sluiten van de alwetende God, Wiens ogen als een vlam vuurs zien, en Die "onze heimelijke zonden stelt in het licht Zijns aanschijns." Als hij u zegt dat het maar een kleine zonde is, vraagt hem dan of er een kleine God is, en of Zijn misnoegen ook een kleine zaak is. Als hij u vertelt, dat de zonde voordelig of nuttig is, vraagt hem dan "wat het de mens baat, zo hij de gehele wereld gewint, en aan zijn ziel schade lijdt." Door overwegingen van deze natuur wordt het hart gesterkt tegen de aanvallen en stormlopen van die grote vijand van de zaligheid, en het zal een aanmerkelijke ballast blijken te zijn om de ziel vast en standvastig te houden tegen de hevigste stormen en orkanen, die tegen haar aan waaien, of van de aarde, of van de hel. De Heere zegene Zijn Woord. Amen.